

Notulae ad floram Sloveniae

Poa stiriaca Fritsch & Hayek

Nova nahajališča v pogorju Pece, pri Črni na Koroškem, na južnem Pohorju, na Donački gori in v Gorjancih

New localities in Peca Mts., at Črna na Koroškem, on the southern Pohorje, on Donačka gora and in the Gorjanci Hills

- 0258/1** (UTM 33TWL27) Slovenija: Dolenjska, Gorjanci, gozdni rezervat Kobile, Stanišče, skalni rob nad potokom Kobilca, 590 m n. m., dolomit, gozd črnega gabra (*Erico carnea-Ostryetum*), tudi višje, na osojnem užlebljenem grebenu, 720 m n. m., bukov gozd (*Arunco-Fagetum*); na enaki podlagi in v enaki združbi (*Arunco-Fagetum*) tudi na robu gozdnega rezervata, 930 m n. m. Leg. & det. I. Dakskobler, T. Kramar in A. Rozman, 8. 6. 2015, herbarij LJS.
- 9554/2** (UTM 33TVM84) Slovenija: Koroška, Peca, vzhodno pobočje Male Pece, 1300 m n. m. Leg. & det. N. Jogan, 5. 7. 1990, avtorjev popis in herbarij.
- 9555/1** (UTM 33TVM84) Slovenija: Koroška, Črna, greben Teber vzhodno od Črne, 800 m n. m., det. N. Jogan, 6. 9. 1993, avtorjev popis; Matvozov vrh vzhodno od Črne, 900 m n. m., det. N. Jogan, 7. 9. 1993, avtorjev popis.
- 9558/4** (UTM 33TWM34) Slovenija: Štajerska, Pohorje, Oplotniški vintgar, c. 400 m n. m., det. N. Jogan, 6. 8. 2015, avtorjev popis, novo nahajališče v že znanem kvadrantu.
- 9559/3** (UTM 33TWM43) Slovenija: Štajerska, južno vznožje Pohorja, Zgornja Bistrica, 300 m n. m., det. N. Jogan, 12. 8. 2015, avtorjev popis.
- 9559/3** (UTM 33TWM44) Slovenija: Štajerska, Pohorje, soteska Bistrice, približno 600 m n. m., det. N. Jogan, 7. 8. 2015, avtorjev popis.
- 9760/1** (UTM 33TWM52) Slovenija: Štajerska, Donačka gora, gozdni rezervat, srednji del, vršna zelo strma pobočja, 860 m n. m., kremenov konglomerat, bukov gozd (*Arunco-Fagetum* var. geogr. *Hieracium rotundatum*). Leg. & det. I. Dakskobler 21. 5. 2013, herbarij LJS (glej tudi DAKSKOBLER 2015: 61–63, preglednica 3).
- 9760/2** (UTM 33TWM52) Slovenija: Štajerska, Donačka gora, gozdni rezervat, vršni greben, kremenov konglomerat, 860 m n. m., gozd črnega gabra, njene šopaste ruše so majhne in raztresene, medtem ko so vse ostale ožje sorodne vrste latovk tipične travniške rastline. Za zanesljivo prepoznavanje lahko naredimo prerez jalovih listnih ploskev, kjer pri štajerski

Čeprav pripada štajerska latovka taksonomsko precej težavni skupini travniške latovke (*Poa pratensis* agg.), je od drugih sorodnih vrst ni težko ločiti. Njena rastišča so v gozdovih, pogosto na skalnatih mestih, listi jalovih poganjkov pa ustvarjajo vtis izrazitega šopa in imajo več kot 20 cm dolge in izredno ozke zganjene listne ploskve, ki so mlahavo viseče. Pojavlja se kot edina vrsta trave na posameznem rastišču, njene šopaste ruše so majhne in raztresene, medtem ko so vse ostale ožje sorodne vrste latovk tipične travniške rastline. Za zanesljivo prepoznavanje lahko naredimo prerez jalovih listnih ploskev, kjer pri štajerski

latovki praviloma preštejemo 11 ali manj žil (ostale jih imajo 13 ali več) ter opazimo kratko dlakavost zgornje listne ploskve, ki je zaradi čvrsto zganjenih listov drugače skorajda ne moremo zaznati (JOGAN 2007).

Štajerska latovka je jugovzhodnoevropska montanska vrsta, ki uspeva na karbonatni, karbonatno-silikatni in silikatni geološki podlagi in je značilnica reda *Fagetalia sylvaticae* (AESCHIMANN et al. 2004: 884). Prvi obširnejši opis z navedbami o uspevanju na ozemlju zdajšnje Slovenije je iz leta 1939 (MECENOVIC 1939), kjer je avtor v razpravi opisal tudi odkrivanje te vrste. Izrecni navedbi za Slovenijo sta na Pohorju (vzhodna pobočja pri Sv. Bolfenku) in mariborski »Burgwald«. Obe je nekoliko težko natančno locirati. Sv. Bolfenk leži na grebenu Pohorja in najdemo primerna rastišča z vzhodno lego nekaj 100 m vzhodneje, morda v povirnem predelu Radvanjskega potoka, kar pa je že v kvadrantu 9459/4. Vendar sta T. WRABER in SKOBERNE (1989: 250) to nahajališče po edinem izrecno navedenem toponimu (Sv. Bolfenk) uvrstila v kvadrant 9459/3. Mecenovičeva navedba za »Mestni gozd« je bila kasneje prezrta, vse pa kaže, da se nanaša na širše območje zaledja Mestnega parka, torej med Kalvarijo in Piramido (vse v kvadrantu 9459/2), kjer bi lahko našli primerna rastišča na skalnatih mestih v dolinah, na primer ob Treh ribnikih. T. WRABER & SKOBERNE (ibid.) sta štajersko latovko kot redko vrsto uvrstila na slovenski Rdeči seznam. V njuni arealni karti je bilo tedaj pet točk, vse iz severne Slovenije, Pohorja in Kobanskega (Bistrica – Muta, Dravograd, Brezno, Kamnica, Pohorje – Sv. Bolfenk). V arealni karti v Gradivu (JOGAN & al. 2001: 287) so poleg teh petih označene še tri točke: 9555/1 (vzhodne Karavanke, temelji na nahajališčih mlajšega avtorja notice pri Črni, glej zgoraj), 9954/1 (Zasavje, podatek v okolici Dolskega je treba še preveriti, saj ni jasno, kako se je ta točka pojavila na zemljevidu, v bazi podatkov je namreč ni več) in 9958/4 (južno vznožje Pohorja, glej tudi JOGAN 1990: 33). V herbariju LJU je le malo pol s to vrsto: 9456/1 (Dravograd z okolico, dve poli) – B. Vreš, 8. 6. 1984, 30. 6. 1984, 9356/4 (Dravski Kozjak, Bistrica pri Muti) – E. Mayer in F. Widder, 15. 5. 1968 (obe nahajališči navajata WRABER & SKOBERNE, ibid.) in 9558/4 (južno vznožje Pohorja, Zajčev grad nad Podgradom) – N. Jogan, 2. 7. 1987 (navaja JOGAN 1990). V Halozah so jo našli na vsakoletnem taboru študentov biologije na dveh nahajališčih pri Veliki Vranici (9661/4, 9761/2) – JOGAN & FRAJMAN (2002). V bazi podatkov na CKFF je zapisano še pojavljanje v kvadrantu 9356/3, s sklicevanjem na članek VREŠ (1987), vendar je umestitev v kvadrant napačna. Omenjeni članek sicer povzema rezultate diplomske naloge (VREŠ 1984), a vsebuje le seznam vseh ugotovljenih vrst na širšem območju Košenjaka, ne pa tudi njihovega pojavljanja v treh kvadrantih, ki jih raziskovano območje obsega. Iz navedb v diplomski nalogi in iz herbarijskega gradiva lahko potrdimo uspevanje štajerske latovke le v neposredni bližini Dravograda, torej v kvadrantu 9456/1.

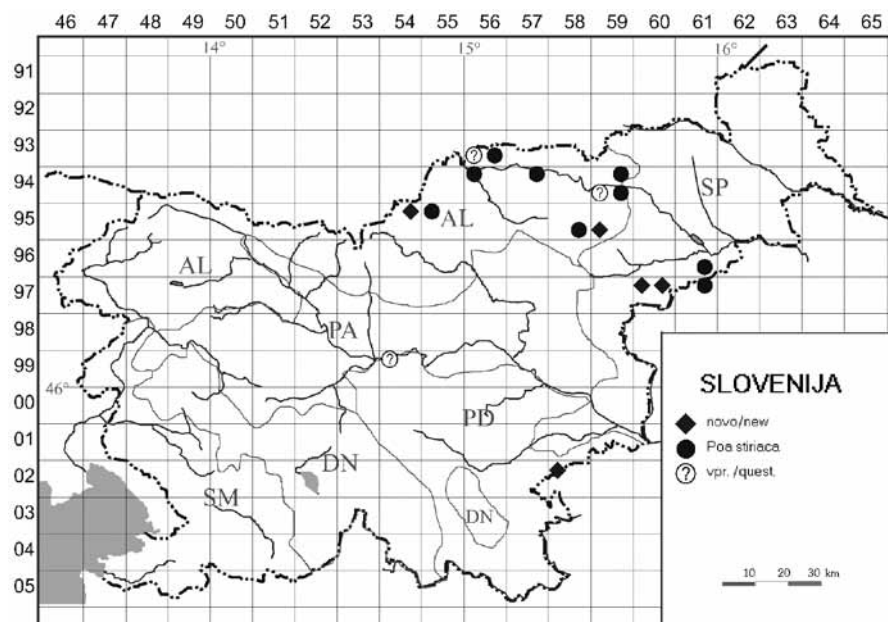
Na podlagi teh in še drugih podatkov je označena ekologija in razširjenost štajerske latovke v Sloveniji v zadnji izdaji Male flore (JOGAN 2007: 868): redki gozdovi, gozdne jase, skalovje, od nižine do zgornjega montanskega pasu. AL (vzhodne Karavanke, Pohorje – od Dravograda do Maribora), SP (okolica Maribora in Haloze).

Nova nahajališča v južnem delu Pohorja (Oplotniški vintgar, soteska Bistrice in Spodnja Bistrica) so le potrditev znanega uspevanja na tem delu Pohorja. Prvič natančneje navajamo tri nahajališča na Koroškem (eno pod Malo Peco, dve iz okolice Črne), ki so v dveh kvadrantih. V arealni karti v Gradivu je bil upoštevan le eden. Novoodkrita nahajališča na Donački gori so orografsko in geografsko blizu do zdaj znanemu arealu te vrste v Sloveniji, medtem ko so nova nahajališča v Kobilah prva v predinarskem fitogeografskem območju Slovenije in novost za floro Gorjancev. Čeprav je ta vrsta razširjena tudi v Dinarskem gorstvu (MECENOVIC 1939, AESCHIMANN et al., ibid.) je v flori Hrvaške za zdaj ne omenjajo (NIKOLIĆ 2015), a pojavljanje v

Halozah, na Donački gori in na Gorjancih kaže na zelo verjetno prisotnost tudi na Hrvaškem.

Medtem ko smo štajersko latovko na Donački gori popisali z oceno +2 (BRAUN-BLANQUET 1964), je njena ocena v dveh fitocenoloških popisih v Kobilah 1.2. Tam, kjer smo jo opazili, so bile njene ruše očitne in vitalne. Ekološko in rastiščno nova nahajališča ustrezajo do zdaj znanemu vedenju o tej vrsti.

Zemljevid razširjenosti vrste *Poa stiriaca* v Sloveniji (slika 1) smo izdelali na podlagi zgoraj omenjenih podatkov v bazah Flora Slovenije na CKFF in FloVegSi na ZRC SAZU (SELIŠKAR et al. 2003). Poleg že omenjenega zelo malo verjetnega pojavljanja pri Dolskem sta do neke mere vprašljivi sicer verjetni navedbi za Sv. Bolfenk in Košenjak. V prvem primeru se kaže bolj verjetno uspevanje v vzhodnem kvadrantu (9459/4, vzhodna pobočja pod Sv. Bolfenkom), v primeru Košenjaka pa je za zdaj potrjeno le uspevanje v južnejšem kvadrantu (Dravograd).

Slika 1: Razširjenost vrste *Poa stiriaca* v Sloveniji

Figure 1: Distribution of *Poa stiriaca* in Slovenia

ZAHVALA

Starejši avtor (ID) se zahvaljuje dr. Andreju Rozmanu za spremstvo in pomoč pri terenskem delu v Kobilah, dr. Branku Vrešu za enako pomoč na Donački gori in prof. dr. Marku Accettu za mnenje o latovkah v gozdovih Gorjancev.

LITERATURA

- AESCHIMANN, D., K. LAUBER, D. M. MOSER & J.-P. THEURILLAT, 2004: Flora alpina. Bd. 2: *Gentianaceae–Orchidaceae*. Haupt Verlag, Bern, Stuttgart, Wien. 1188 pp.
- BRAUN-BLANQUET, J., 1964: Pflanzensoziologie. Grundzüge der Vegetationskunde. 3. Auflage. Springer, Wien – New York. 865 pp.
- DAKSKOBLER, I., 2015: Phytosociological analysis of montane beech forests on steep shady slopes on mixed geological bedrock in western Slovenia. *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 56 (1): 8–103.
- JOGAN, N. & B. FRAJMAN, 2002: Poročilo o delu botanične skupine. In: Planinc, G. & P. Presetnik (ur.): Raziskovalni tabor študentov biologije Videm pri Ptuj 2002, Društvo študentov biologije. Ljubljana. pp. 15–22.
- JOGAN, N., 1990: Prispevek k poznavanju razširjenosti trav v Sloveniji. *Biološki vestnik* (Ljubljana) 38 (2): 27–38.
- JOGAN, N., 2007: *Poaceae* – trave. In: A. Martinčič (ed.): Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, četrta, dopolnjena in spremenjena izdaja, Ljubljana. pp. 826–932.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC - KRAJSEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 pp.
- MECENOVIC, K. 1939: Über *Poa stiriaca* Fritsch & Hayek und andere schmal-blättrige Sippen aus der Verwandtschaft von *Poa pratensis* Linne. *Oesterreichische Botanische Zeitschrift* 88: 81–103.
- NIKOLIĆ T. (ed.), 2015: Flora Croatica. Baza podatkov (<http://hirc.botanic.hr/fcd>). Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu (datum iskanja 07.01.2016).
- SELIŠKAR, T., B. VREŠ & A. SELIŠKAR, 2003: FloVegSi 2.0. Računalniški program za urejanje in analizo bioloških podatkov. Biološki inštitut ZRC SAZU, Ljubljana.
- VREŠ, B., 1984: Flora Košenjaka nad Dravogradom (osnovni polji 9356/ 3, 4 in 9456/1). Diplomsko naloga, VTOZD za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana. 64 pp.
- VREŠ, B., 1987: Floristični pregled Košenjaka z okolico (severna Slovenija). *Biološki vestnik* (Ljubljana) 35 (2): 135–150.
- WRABER, T. & P. SKOBERNE, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. *Varstvo narave* (Ljubljana) 14–15: 1–429.

Pyrus spinosa Forssk. (sin. *P. amygdaliformis* Vill.)

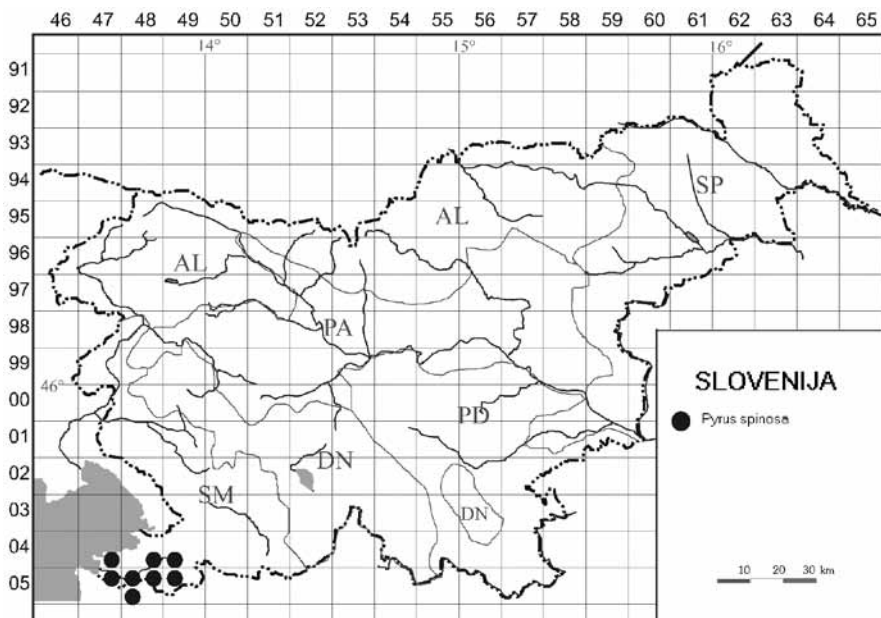
Nova nahajališča redke vrste v Slovenski Istri

New localities of a rare species in Slovenian Istria

- 0448/4** (UTM 33TVL03) Slovenija: Primorska, Istra, Marezige, Komunela, 200 m n. m. grmišče na robu ceste, 0,5 m visok grmič. Leg. & det. Z. Sadar & I. Dakskobler, 8. 5. 2015, herbarij LJS.
- 0547/2** (UTM 33TUL93) Slovenija: Primorska, Istra, Korte, grmišče, opuščen travnik, nekdanje terase pod zaselkom Čedlje, 155 m n. m. Leg. & det. Z. Sadar & I. Dakskobler, 29. 4. 2015, herbarij LJS.
- 0548/1** (UTM 33TUL93) Slovenija: Primorska, Istra, Dragonja, pod Buži, pri zaselku Bandel nad potokom Piševce, Kavaljar, 75 m n. m., v grmovni plasti cerovega drogovnjaka (*Rusco aculeati-Quercetum cerridis* nom. prov.); Padna, V Buži, gozdni rob, 90 m n. m. Leg. & det. Z. Sadar & I. Dakskobler, 8. 5. 2015, herbarij LJS.
- 0548/1** (UTM 33TVL03) Slovenija: Primorska, Istra, Šmarje, Pučenišče, 150 m n. m. Det. B. Anderle, 26. 4. 2009, avtorjev popis; Koštabonske poljane, 370 m n. m., v grmovni plasti mešanega sestoja puhastega hrasta, cera, malega jesena, breka in kraškega gabra (*Seslerio autumnalis-Quercetum pubescentis*). Leg. & det. Z. Sadar & I. Dakskobler, 8. 5. 2015, herbarij LJS.
- 0548/2** (UTM 33TVL03) Slovenija: Primorska, Istra, Boršt, nad Valo, nad dolino Dragonje, 230 m do 240 m n. m., mejica in grmišče z rujem; Boršt, Dolina, mejica, 340 m n. m.; Boršt, Hrbec, 320 m n. m., travnik in gozdni rob; Boršt, Mala Ravan, 310 m n. m., mejica in travnik; Boršt, Buža, 330 m n. m., mejica ob kolovozu. Leg. & det. Z. Sadar & I. Dakskobler, 8. 5. 2015, herbarij LJS; Belvedur, 395 m n. m., mejica. Leg. & det. Z. Sadar & I. Dakskobler, 26. 5. 2015, herbarij LJS.
- 0548/3** (UTM 33TUL93) Slovenija: Primorska, dolina Dragonje, Sveti Štefan, 28 m n. m. Det. B. Dolinar, 21. 4. 2012, avtorjev popis.

Mandljevolistna hruška je mediteranska vrsta, značilnica gozdov puhastega hrasta (*Quercetea pubescentis*), ki v Alpah uspeva le v njihovem jugozahodnem delu (AESCHIMANN et al. 2004: 792). V Sloveniji so zanesljiva nahajališča le v Istri. POLDINI (2009: 616) omenja osamljeno pojavljanje te hruške pri Trziču / Monfalcone (0147/3), kot edino na italijanskem Krasu, vendar ga vrednoti kot subspontano. ROTTENSTEINER (2014: 826) piše, da je v Tržaškem zalivu, kamor sodi tudi precejšen del Slovenske Istre, raztreseno razširjena. Mandljevolistna hruška je kot redka (R) uvrščena na slovenski rdeči seznam (ANON. 2002), ker so njena nahajališča precej redka in nekatera brez novejših potrditev (T. WRABER & SKOBERNE 1989: 264, BRUS 1999, JOGAN et al. 2001: 307). Tudi pri fitocenološkem popisovanju tamkajšnjih gozdov jo navajata le M. Wraber: Strunjan (0447/4, 10. 8. 1965) in v kvadrantu 0449/3, 8. 11. 1967 (vir baza FloVegSi) in ZUPANČIČ (1999): v sestoji asociacije *Quercus-Carpinetum orientalis* (Podpadna – 0548/1). Pri preučevanju gozdov cera v Istri smo našli kar precej nahajališč, tako v gozdnih sestojih kot na gozdnih robovih in v mejicah, v glavnem na flišu. Opazili smo posamične primerke, večinoma grmovne rasti, le redka nizka drevesa. Po številu teh nahajališč sklepamo, da se ta hruška v Istri širi. Za zdaj ni ogrožena, saj je še dovolj zanj primernih odprtih površin. Domačini je večinoma ne poznajo in je ne uporabljajo. Opazamo

tudi verjetne križance z vrsto *Pyrus pyraeaster*. Zemljevid razširjenosti smo izdelali na podlagi že objavljenih arealnih kart, novih nahajališč in rokopisnih podatkov M. Wraberja, shranjenih v bazi FloVegSi (SELIŠKAR et al. 2003).

Slika 1: Razširjenost vrste *Pyrus spinosa* (*P. amygdaliformis*) v Sloveniji

Figure 1: Distribution of *Pyrus spinosa* (*P. amygdaliformis*) in Slovenia

LITERATURA

- AESCHIMANN, D., K. LAUBER, D. M. MOSER & J.-P. THEURILLAT, 2004: Flora alpina. Bd. 1: *Lycopodiaceae-Apiaceae*. Haupt Verlag, Bern, Stuttgart, Wien. 1159 pp.
- ANONYMOUS, 2002: Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam. Uradni list RS 82/2002.
- BRUS, R., 1999: Mandljevolistna hruška (*Pyrus spinosa* Fors.). In: Kotar, M. & R. Brus: Naše drevesne vrste. Slovenska matica, Ljubljana. pp. 189–191.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC - KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 pp.
- POLDINI, L., 2009: La diversità vegetale del Carso fra Trieste e Gorizia. Lo stato dell'ambiente. Edizione Goliardiche, Trieste. 732 pp.
- ROTTENSTEINER, W. K. (ed.), 2014: Exskursionsflora für Istrien. Verlag des Naturwissenschaftlichen Vereins für Kärnten, Klagenfurt. 1014 pp.
- SELIŠKAR, T., B. VREŠ & A. SELIŠKAR, 2003: FloVegSi 2.0. Računalniški program za urejanje

in analizo bioloških podatkov. Biološki inštitut ZRC SAZU, Ljubljana.

WRABER, T. & P. SKOBERNE, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Varstvo narave (Ljubljana) 14–15: 1–429.

ZUPANČIČ, M., 1999: Novosti o gozdno-grmiščni vegetaciji slovenskega submediterana. Razprave 4. razreda SAZU (Ljubljana) 40 (8): 195–313.

ZVONE SADAR, BRANE ANDERLE, BRANKO DOLINAR & IGOR DAKSKOBLER